

ZORG EN WELZIJN HOLLANDSCHEVELD

Een initiatief vanuit de samenleving!

Is de gemeente bereid te participeren?

- I. Inleiding*
- II. Respons bewonersenquête*
- III. Uitslagen bewonersenquête*
- IV. Belangrijkste conclusies*

Werkgroep Zorg en Welzijn

September 2014

I. Inleiding

1. Informerend

Toen de plannen van de rijksoverheid steeds duidelijker werden om een flink aantal zorgtaken over te dragen aan de gemeenten, heeft het bestuur van de Vereniging Hollandscheveld *Plaatselijk Belang* het besluit genomen om hierover in gesprek te gaan met de gemeente.

Het eerste gesprek, dat een delegatie van het bestuur met wethouder Klaas Smid had, vond plaats op 5 november 2012. Hij stimuleerde en enthousiasmeerde ons om in Hollandscheveld te streven naar motivatie en draagvlak bij de inwoners om met elkaar de schouders onder duurzame hulpverlening te zetten. Op 25 februari 2013 heeft de beleidsadviseur van de wethouder, de heer Henk Fokkes, het voltallige bestuur geïnformeerd over de op stapel staande veranderingen.

Wethouder Klaas Smid heeft op 15 mei 2013 in een openbare bijeenkomst van de vereniging over de decentralisatie van zorgtaken een inleiding gehouden. In zijn inleiding benoemde de wethouder een aantal hoofdzaken.

❖ **Zorgtaken per 1 januari 2015 van het rijk en de provincie naar de gemeente.**

Redenen:

Er zijn te veel verschillende regelingen en bureaucratie. De verwachting is dat de gemeenten beter in staat zijn de kosten van zorgverlening in de hand te houden en dat hierdoor de kwaliteit van de zorg beter houdbaar blijft.

❖ **Zorg op maat**

De gemeenten zullen straks minder geld te besteden hebben en toch wil de gemeente de uitdaging aangaan om iedereen, die dit nodig heeft, zorg op maat aan te bieden. Een voorwaarde hiervoor is echter dat zoveel mogelijk mensen gaan meedoen.

❖ **Hulp van de overheid niet altijd vanzelfsprekend**

We zullen met elkaar moeten accepteren dat door de als maar toenemende zorgkosten ook een beroep op de omgeving, familie, burens, vrienden en vrijwilligers wordt gedaan.

❖ **Onderlinge solidariteit**

Het zal zaak worden om meer naar elkaar om te kijken en klussen en klusjes voor elkaar te doen, waar je geen deskundigheid voor in huis hoeft te hebben. Solidariteit met onze medemens moet (weer) een veel voornamere rol krijgen.

❖ **Keuze van besteding van beschikbaar geld**

Voorkomen moet worden, dat het beschikbare geld wordt uitgegeven aan relatief eenvoudige dingen en dat er te weinig geld overblijft voor noodzakelijke professionele zorg, - verpleging en medische hulp.

❖ **Wijk, buurt en dorpsgericht werken**

Om aan zo'n broodnodige meehelpende samenleving handen en voeten te geven wil het college wijk-, buurt- en dorpsgericht te werk gaan om zo dicht mogelijk bij de mensen te blijven. Bijvoorbeeld een gezinscoach in het dorp die bij de mensen thuis in gesprek gaat om te bespreken wat iemand nog zelf kan, wat de omgeving zou kunnen doen en welke professionele hulp noodzakelijk is. Hiervoor is het heel belangrijk dat mensen en organisaties ook in het dorp Hollandscheveld willen meedenken en ook willen meedoen om er voor te zorgen, dat wij een samenleving krijgen waarin mensen nog meer naar elkaar omkijken. Een samenleving waarin het bijvoorbeeld mogelijk is dat oudere mensen en mensen met een beperking met plezier langer zelfstandig kunnen blijven wonen, zonder te vereenzamen.

❖ **Oproep**

Wethouder Smid deed tenslotte een oproep aan de organisaties en mensen om zich, net als de gemeente, ook in het dorp Hollandscheveld goed voor te bereiden op de nieuwe situatie van 2015.

2. Oriënterend

Austerlitz Zorgt

Op 11 juli 2013 heeft het bestuur de Werkgroep Zorg en Welzijn ingesteld. In deze werkgroep hebben zitting: Aly Bruins, Willem Kip, Wim Kleine en Jan de Vries.

Een delegatie van de werkgroep heeft samen met vertegenwoordigers van de gemeente op 28 november 2013 een seminar bijgewoond in Austerlitz. Het seminar werd georganiseerd door de Dorpscoöperatie *Austerlitz Zorgt*. Deze dorpscoöperatie is in december 2012 opgericht. De coöperatie in Austerlitz voert de regie over de coördinatie en de inzet van de vrijwillige- en professionele zorgverlening. Daarvoor heeft de gemeente een professionele zorgcoördinator en dorpsondersteuner (beide in deeltijd) aangesteld. Zij werken dus binnen de kaders en onder regie van de coöperatie, waarbij ze rekening houden met het beleid van de gemeente. Uiteraard zijn er ook afspraken gemaakt tussen de coöperatie en de gemeente betreffende afstemming en evaluatiemomenten. Beide partijen betoonden zich tijdens het seminar zeer tevreden over deze samenwerking en de werkwijze.¹

3. Projectplan burgerinitiatief Hollandscheveld

Na het bezoek aan het symposium in Austerlitz heeft de werkgroep een Projectplan Burgerinitiatief geschreven, waarin o.a. als doelstelling is opgenomen om een zorgcoöperatie naar het voorbeeld van Austerlitz op te richten. Dit Projectplan is door het bestuur van de Vereniging Hollandscheveld goedgekeurd. Dit plan is op 3 januari 2014 meegezonden met het subsidieverzoek aan de provincie in het kader van het project 'Vitaal Platteland'. Om het project te kunnen opstarten en te financieren heeft de provincie een subsidiebedrag van € 25.000,00 toegekend.

Het bestuur van de Vereniging Hollandscheveld heeft daarnaast op 5 december 2013 een verzoek om subsidie ingediend bij het VSB fonds te Utrecht. Dit Fonds heeft een subsidie toegekend van € 15.000,00 onder voorwaarde dat de gemeente zich garant stelt voor het te verwachten tekort op de begroting voor de jaren 2014, 2015 en 2016.

4. Overleg met de wethouder

Op 22 januari 2014 hebben de leden van de werkgroep het projectplan voorgelegd aan de wethouder, een aantal ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeente en aan twee medewerkers van Icare. Allen hebben de informatie hierover voor kennisgeving aangenomen. Wethouder Klaas Smid wilde het initiatief positief benaderen en stelde voor om op korte termijn nogmaals bij elkaar te komen om wellicht een stap voorwaarts te kunnen maken. Op 5 maart 2014 hebben de leden van de werkgroep opnieuw een gesprek gehad met wethouder Klaas Smid en zijn beleidsadviseur Henk Fokkes. Wethouder Smid bleek er niet afwijzend tegenover te staan om van het Hollandscheveldse initiatief een pilotproject te maken. Voor hem zou hierbij de uitslag van de geplande bewonersenquête een belangrijke rol spelen. In hetzelfde gesprek sprak de wethouder zich positief uit over de door het VSB fonds gevraagde garantstelling.

5. Terugkoppeling naar organisaties en instellingen

De werkgroep heeft een aantal organisaties en instellingen uitgenodigd om ze te informeren over het initiatief, de voortgang ervan en om hierover hun gedachten, zienswijzen en meningen te peilen. Op 1 april 2014 en op 2 april 2014 waren deze bijeenkomsten. De navolgende organisaties en instellingen hebben aan de uitnodiging gehoor gegeven Hervormde Gemeente, Gereformeerde Kerk, Hervormde Gemeente Rehobôth, de ouderenbonden P.C.O.B. en A.N.B.O., Stichting Ouderenwerk Hollandscheveld (S.O.H.), Humanitas, WZC Beatrix en de Ouderenadviseur van Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (S.W.W.)

¹ Zie bijlage over de dorpscoöperatie Austerlitz Zorgt

Hoewel er nog veel onduidelijk is, waren de reacties in het algemeen positief over het streven om de zorg in Hollandscheveld zelf te regelen en om te proberen de verbinding tussen professionele zorg en hulp door vrijwilligers tot stand te brengen.

6. Bewonersenquête

In mei 2014 zijn er huis aan huis ruim 2000 enquêteformulieren verspreid. In de begeleidende brief worden de inwoners geïnformeerd over de veranderingen in de zorg, die per 1 januari 2015 zullen ingaan. Dat er meer verantwoordelijkheid zal worden gelegd bij de individuele inwoner en bij de samenleving. Dat het *ieder voor zich* wat minder wordt en dat het belangrijker wordt om met elkaar te werken aan een samenleving, waarin *omzien naar elkaar en solidariteit* belangrijker worden. De rijksoverheid wil de zorg voor de cliënten dichter bij huis geregeld hebben en er dient een kanteling plaats te vinden van verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. De centrale/cruciale vragen in de enquête waren dan ook:

- a. Dient een nieuwe organisatie in Hollandscheveld, bijvoorbeeld een coöperatie, de regie te voeren over de coördinatie en inzet van de vrijwillige- en professionele zorgverlening of dient de regie over de coördinatie en inzet van de vrijwillige- en professionele zorgverlening te worden overgelaten aan de gemeente, vanuit Hoogeveen
- b. Bent u bereid om een organisatie in het dorp, bijvoorbeeld een zorgcoöperatie, die de regie voert over de coördinatie en inzet van de vrijwillige- en professionele zorgverlening te ondersteunen door:
 - hiervan lid te worden
 - vrijwilligerswerk voor deze organisatie te verrichten

II. Respons bewonersenquête

Er zijn ruim 2000 vragenlijsten huis aan huis verspreid. De respons is 524 ingevulde formulieren. Dit is 26%. De uitslag kan hiermee als representatief voor Hollandscheveld worden gezien. 77% van de terugontvangen formulieren zijn ingevuld door deelnemers van 51 jaar en ouder, 15% is tussen de 41 en 51 jaar en 8% tussen 20 en 41 jaar,

III. Uitslagen

1. Tevredenheid over Hollandscheveld als woonplaats

In zijn algemeenheid kunnen we concluderen dat de inwoners van Hollandscheveld tevreden zijn over hun woonplaats. De vraag, hoe prettig men het vindt om in Hollandscheveld te wonen kon men beantwoorden door het toekennen van een cijfer 1 (minst prettig) tot en met 10 (meest prettig). 80% geeft aan dat men Hollandscheveld als woonplaats waardeert met een cijfer 8 tot en met 10 en 16% geeft hiervoor het cijfer 7. Als redenen voor deze waardering geeft men aan: de mooie woonomgeving (27%), een prettig huis (27%), sociale samenhang en verenigingsleven (21%) en dicht bij mijn familie (17%). De deelnemers geven hiervoor in totaal 1300 keer een reden op.

Als nadelen van het wonen in Hollandscheveld wordt 446 keer een reden aangegeven. Als redenen hiervoor geeft men aan: weinig algemene voorzieningen (winkels, restaurants, bibliotheek, bioscoop, theater e.d.) 29%, openbaar vervoer (19%), weinig zorg- en welzijnvoorzieningen (o.a. seniorenwoningen) (10%) en veel sociale controle (10%). Hieruit kunnen we de conclusie trekken, dat de nadelen bij lange na niet opwegen tegen de voordelen die men ervaart als het om de woonplaats Hollandscheveld gaat.

2. Keuze van woonplaats bij ziekte of ouderdom

De vraag hoe belangrijk men het vindt om in Hollandscheveld te kunnen blijven wonen als men als gevolg van ziekte of ouderdom – meer – zorg nodig heeft kon men beantwoorden

door het toekennen van een cijfer 1 (lage prioriteit) tot en met 10 (hoge prioriteit). 70% geeft aan dat men het belangrijk vindt ook dan in Hollandscheveld te kunnen blijven wonen met een cijfer 8 tot en met 10 en 14% geeft dit aan met een cijfer 7.

3. Bekendheid met organisaties die zich bezighouden met zorg en welzijn

Opvallend is, dat Icare zo veel meer bekendheid geniet (49%) dan zorgverleners als Buurtzorg (8%), Beter Thuis Wonen (5%) en de Zorgzaak (18%).

Het is ook opmerkelijk dat de Vereniging Hollandscheveld *Plaatselijk Belang* nog niet bij de helft (45%) van de geënquêteerden goed bekend is, ondanks het feit dat de vereniging al bijna 150 jaar bestaat, op allerlei gebied actief, initiërend en stimulerend bezig is voor de belangen van het dorp en hierover frequent aan de 'weg timmert'. Het is vreemd, dat slechts 27% zegt Stichting Ouderenwerk Hollandscheveld (S.O.H.) goed te kennen, terwijl 77% van de deelnemers aan de enquête in de leeftijdscategorie van 51 jaar en ouder valt. Een groot deel hiervan behoort tot de doelgroep van S.O.H.

Daarentegen is het een mooie opsteker, dat dorpscentrum 't Anker bij 60% goed bekend is en dat 31% aangeeft het boeken uitleenpunt in 't Anker al binnen een half jaar goed te kennen. Het is moeilijk te verklaren dat Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (SWW) en Buurtbeheer nog maar bij respectievelijk 21% en 31% goed bekend zijn, terwijl dit organisaties zijn die de directe belangen van de inwoners behartigen en het de bedoeling is dat ze midden tussen de mensen staan. Dit is ten aanzien van SWW des te opvallender, omdat deze organisatie al ruim 36 jaar in 't Anker in Hollandscheveld is gevestigd.

4. Levensloopbestendigheid van de woningen

De vraag hoe levensloopbestendig men hun woning vindt kon men beantwoorden door het toekennen van een cijfer 1 (niet levensloopbestendig) tot en met 10 (optimaal levensloopbestendig). 26% geeft aan dat hun woning niet levensloopbestendig is met een cijfer 1 tot en met 5. Hierbij valt op, dat dit percentage in lijn ligt met dat van de geënquêteerden van 71 jaar en ouder. Dit percentage is 30%. Vooruitkijkend naar de komende 10 jaar geeft 18% aan dat een slaapkamer annex badkamer op de begane grond nodig zal zijn. 16% denkt dan toe te zijn aan een traplift. 12% zegt dat de drempels verwijderd zullen moeten worden en eveneens 12% maakt de inschatting dat de deurkozijnen breder gemaakt moeten worden. Hieruit kunnen we concluderen, dat woningaanpassing c.q. bouw van seniorenwoningen nadrukkelijk een aandachtspunt behoort te zijn.

5. Belangrijkheid aanbod van zorgvoorzieningen in Hollandscheveld

De geënquêteerden hebben in totaal ruim 3700 keer een bestaande of een nieuwe zorgvoorziening aangegeven. De bestaande voorzieningen, zoals huisarts, apotheek, fysiotherapeut, tandarts en de prikdienst in WZC Beatrix scoren het hoogst met een gemiddeld percentage van 80%. Thuiszorg en verzorging en verpleging aan huis wordt door 76% van de geënquêteerden belangrijk gevonden. Nieuwe voorzieningen, die men belangrijk vindt ook in het dorp te hebben zijn een zorgloket / zorgcoördinator en een uitleenpunt van hulpmiddelen. 57% vindt een uitleenpunt van hulpmiddelen belangrijk en 43% een zorgloket / zorgcoördinator.

6. De centrale/cruciale vragen in de enquête

a. Belangrijkheid van één centrale organisatie voor zorg- en welzijnsvoorzieningen in Hollandscheveld

Op het gebied van zorg en welzijn komt uit de antwoorden naar voren dat men uitdrukkelijk kiest voor het organiseren van welzijn en zorg middels één centrale organisatie die in het dorp zetelt. 81% geeft een cijfer 8 t/m 10 op de schaal van 1 (onbelangrijk) tot 10 (belangrijk). 12% geeft het cijfer 7.

Motivatie: de bewoners hebben de voorzieningen dan dicht bij huis, waardoor ze beter zijn te vinden en toegankelijker zijn, dan wanneer men hiervoor in het gemeentehuis moeten zijn. Dit is 94% van de geënquêteerden van mening.

b. Bereidheid lid te worden van een op te richten dorpscoöperatie Zorg

60% van de geënquêteerden is bereid lid te worden van een op te richten Dorpscoöperatie. Opvallend is, dat men bij deze vraag soms enige terughoudendheid in acht heeft genomen door te vermelden, dat men wel wil, maar voorlopig nog geen tijd heeft om zich actief in te zetten voor een dorpscoöperatie. Blijkbaar was er dan sprake van een misverstand over (passief) lid kunnen zijn en actief aan de slag te gaan met vrijwilligerswerk. De conclusie kan dan ook gerechtvaardigd zijn, dat zonder dit misverstand het percentage nog iets hoger had gelegen.

c. Prioritering zorg- en welzijnszaken voor de dorpscoöperatie

De scores die er voor de zorg uitspringen zijn zorgloket / zorgcoördinator met 60% en thuiszorg / verzorging en verpleging aan huis met 62%. Voor welzijnszaken zijn dit: maaltijdvoorziening aan huis 31%, vervoer (aangepast- en seniorenvervoer, vervoer naar bv. ziekenhuis) 29%, dagopvang / dagbesteding 28% en huishoudelijk hulp (met medische indicatie) 28%.

d. Bereidheid zich actief in te zetten voor de inwoners

50% van de 407 geënquêteerden, die deze vraag hebben ingevuld is bereid zich in te zetten op een breed scala van vrijwilligers- werkzaamheden.

IV. Belangrijkste conclusies

- ❖ De inwoners wonen met veel plezier in Hollandscheveld
- ❖ Het merendeel wil hier graag blijven wonen, ook als ze zorg nodig hebben
- ❖ Woningaanpassing c.q. nieuwbouw seniorenwoningen dient een aandachtspunt te zijn
- ❖ Er is een groot draagvlak voor een op te richten dorpscoöperatie
- ❖ Er is een groot potentieel aan leden voor een op te richten dorpscoöperatie
- ❖ Een zorgloket / zorgcoördinator in Hollandscheveld wordt breed ondersteund
- ❖ Er is een grote bereidheid om zich actief in te zetten voor de inwoners van Hollandscheveld

Hollandscheveld, september 2014

De Werkgroep Zorg en Welzijn van de
Vereniging Hollandscheveld

Bijlage over de dorpscoöperatie Austerlitz Zorgt

Op initiatief van Austerlitz' Belang is begin 2012 een werkgroep gestart met het in kaart brengen van de wensen van inwoners, brainstormen, gesprekken voeren, verkennen. Eind 2012 is een coöperatie opgericht onder de naam 'AUSTERLITZ ZORGT'. De coöperatie heeft tot doel het voor de oudere inwoners van Austerlitz mogelijk te maken zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk in ons dorp te blijven wonen. Austerlitz Zorgt organiseert de nodige steun, zorg en hulp voor ouderen en andere zorgbehoeftigen in het dorp. In een later stadium zal ook worden voorzien in de zorgbehoeften van gezinnen en jongeren.

De uitgangspunten van Austerlitz Zorgt zijn:

1. Zorg- en welzijnsvoorzieningen worden aangeboden via preferente aanbieders die door de coöperatie worden ingehuurd.
2. De coöperatie dient te kunnen bogen op een breed draagvlak binnen de bevolking. Diensten worden dan ook aangeboden naar behoefte op basis van een regelmatige dialoog met de bevolking.
3. Zoveel mogelijk diensten worden in en door het dorp zelf aangeboden, met gebruikmaking van lokale professionals en vrijwilligers.
4. Bewoners zijn altijd vrij in hun keuze en mogen altijd hun eigen voorzieningen regelen en behouden.
5. Er is een dorpsondersteuner waar bewoners met al hun vragen rond zorg en welzijn terecht kunnen, o.m. door een telefonisch spreekuur. Deze rol is gecombineerd met het fungeren als WMO-loket van de gemeente.
6. Door de dorpsondersteuner wordt de indicatiestelling voor WMO, AWBZ, PGB en andere wettelijke voorzieningen voorbereid en kunnen deze snel en efficiënt worden geregeld, middels korte lijnen met deze instanties.
7. Door goede coördinatie en een efficiënte ondersteuning door vrijwilligers uit het dorp kan Austerlitz uitstekende zorg- en welzijnsvoorzieningen aanbieden tegen lagere kosten dan gebruikelijk. De besparingen daarvoor zijn in het voordeel van de gemeente. In ruil daarvoor worden de kosten van dorpsondersteuner en zorgcoördinator door de gemeente vergoed.
8. Bestaande activiteiten voor ouderen zoals de ouderen soos, de maaltijd, de koffieochtenden etc. worden gestimuleerd en gekoesterd.
9. Bestaande faciliteiten zoals de apotheekbezorgdienst, het bloedlab in het dorpshuis op maandag, de fysiotherapeut, de extra bezoeken van de praktijkondersteuners van de huisarts etc. worden in ere gehouden.
10. De coöperatie neemt voornamelijk geen medewerkers in loondienst, maar werkt met zzp-ers en medewerkers van geschikte organisaties, die de aanpak van Austerlitz Zorgt onderschrijven, lokale medewerkers in dienst willen nemen, bereid zijn samen te werken met ZZP-ers en bereid zijn de overheadkosten te reduceren tot de diensten die daadwerkelijk worden verricht.

De leden kunnen voor alle vragen op het gebied van zorg en welzijn terecht bij de dorpsondersteuner. Dit kunnen bijvoorbeeld vragen zijn die verband houden met gezondheid,

hulp in en rond het huis, persoonlijke verzorging, welzijnsdiensten en zoekvragen. De coöperatie heeft een pool van vrijwilligers en voert de regie over vrijwilligershulp. Voor vragen over voorzieningen op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) kunnen de leden ook bij de Dorpscoöperatie terecht. De dorpsondersteuner bekijkt samen met de hulpvrager de meest handige oplossing. De dorpsondersteuner fungeert voor de leden als WMO-loket van de gemeente en kan dan overleggen met de gemeente over een indicatie voor de WMO. In het eerste jaar hebben 336 inwoners zich als lid aangemeld en 62 als vrijwilliger.

Het coalitieakkoord Zeist op dit onderdeel wordt als volgt verwoord:

Burgerkracht

Burgemeester Janssen vindt het belangrijk om recht te doen aan alle kanten van de samenleving. "Als gemeente willen wij er alles aan doen om onze inwoners te betrekken. De kracht van Zeist is de kracht van onze inwoners. We kunnen nog veel meer gebruikmaken van elkaars betrokkenheid. Tussen bestuur, organisatie, politiek en de samenleving, maar ook tussen inwoners onderling."

Austerlitz Zorgt

Een goed voorbeeld hiervan is coöperatie Austerlitz Zorgt, opgericht door en voor inwoners. De coöperatie maakt het voor de oudere inwoners van Austerlitz mogelijk om zo lang en zo zelfstandig mogelijk in het dorp te blijven wonen. Austerlitz Zorgt organiseert de nodige steun, zorg en hulp voor ouderen en andere zorgbehoeftigen in het dorp. Inmiddels is een derde van de volwassen bewoners lid van Austerlitz Zorgt.